

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
av den 29 september 1987*

Mål 81/86

De Boer Buizen BV, nederländskt bolag med säte i Heerhugowaard, företrätt av advokaten W. Alexander, Haag, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokaten E. Arendt,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas råd, företrätt av juridiske rådgivaren E. H. Stein, i egenskap av ombud, med delgivningsadress hos J. Käser, Europeiska investeringsbanken, Luxemburg,

och

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av A. Haagsma, rättstjänsten, i egenskap av ombud, med delgivningsadress hos G. Kremlis, bâtiment Jean Monnet, Luxemburg,

svarande.

Talan avser yrkande om att gemenskapens utomobligatoriska ansvar i enlighet med artikel 215 i EEG-fördraget skall förklaras gälla på grund av den skada sökanden lidit till följd av gemenskapens institutioners genomförande av en överenskommelse med USA av den 7 januari 1985 om handel med stålrör (EGT nr L 9, s. 1, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

* Rättegångsspråk: nederländska.

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Kakouris samt domarna T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann och G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: G. F. Mancini,

justitiesekreterare: D. Louterman, byrådirektör,

som beaktat förhandlingsrapporten och vad som framkommit vid den muntliga förhandlingen den 3 februari 1987 och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande vid sammanträde den 11 juni 1987,

meddelar följande

dom

- 1 Genom en ansökan, som inkom till domstolens kansli den 17 mars 1986, har bolaget De Boer Buizen BV, med säte i Heerhugowaard (Nederländerna), väckt talan enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i EEG-fördraget om ersättning för den skada sökanden anser sig ha lidit till följd av rådets och kommissionens genomförande av en överenskommelse om handel med stålrör som i januari 1985 ingicks mellan gemenskapen och USA (EGT nr L 9, s. 1) (hädanefter överenskommelsen).
- 2 Sökanden har därvid yrkat att gemenskapen skall förklaras ansvarig för den skada företaget lidit på grund av att det sedan 1 januari 1985 hindrats att exportera stålrör till USA, men har uppgett att parterna senare skall komma överens om skadans omfattning och att förfarandet vid domstolen skall återupptas om så icke sker. Rådet och kommissionen har i huvudsak invänt att det är tveksamt om gemenskapen kan göras ansvarig för den skada sökanden lidit och har samtidigt ifrågasatt att det överhuvudtaget föreligger någon skada.
- 3 Eftersom meningsutbytet mellan parterna i huvudsak har gällt frågan om talan kan upptas till sakprövning och om institutionernas påstådda agerande är rättsstridigt, skall först tas ställning till dessa frågor.

1
4 För en utförligare redogörelse för de för tvisten relevanta rättsreglerna och de faktiska omständigheterna i denna samt parternas grunder, invändningar och argumentation hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

Upptagande till sakprövning

5 Svarandena har hävdad att talan skall avvisas. Enligt deras mening kan ett företag inte föra talan enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i EEG-fördraget om det finns andra rättsmedel som kan garantera företaget ett effektivt skydd. Så är förhållandet i förevarande fall, eftersom sökanden haft möjlighet att vid nationella domstolar föra talan mot beslutet att inte utfärda exportlicenser för företaget.

6 Rådet har understrukit att överenskommelsen i huvudsak genomförts på grundval av rådets förordning nr 60/85 av den 9 januari 1985 om begränsningar i exporten av stålrör till USA (EGT nr L 9, s. 13, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). I artikel 5.1 i nämnda förordning föreskrivs emellertid uttryckligen att exportlicenser skall utfärdas av de behöriga myndigheterna i varje medlemsstat, inom gränserna för den statens tilldelning av licenser. Fördelningen mellan företagen av den nationella andelen faller alltså uteslutande inom de nationella myndigheternas ansvarsområde.

7 Enligt kommissionen borde sökanden ha vänt sig till behörig nationell domstol för att föra talan mot beslutet att inte utfärda exportlicens och inom ramen härför väcka frågan om giltigheten hos gemenskapsförordningarna på ifrågavarande område. Om ett sådant förfarande lett till konstaterandet att beslutet att inte utfärda licens var felaktigt, hade sökanden kunnat lägga detta till grund för att på nationell nivå yrka skadestånd för eventuell skada.

8 Det skall i detta avseende påpekas att det inte är de nationella myndigheternas åtgärder för att genomföra gemenskapsförordningarna som angripits av sökanden, utan förordningarna i sig, eftersom det enligt denna är rådet och kommissionen som förfarit felaktigt genom att föreskriva att de nationella myndigheterna skall utfärda licenser för export av stålrör till USA endast till tillverkarna av dessa varor. Det följer nämligen av artikel 5 i rådets ovan nämnda förordning nr 60/85, likväl som av artikel 3 i kommissionens

förordning nr 61/85, av den 9 januari 1985 om gemenskapens kontroll av exporten av stålrör till USA (EGT nr L 9, s. 19, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) att exportlicenser endast skall utfärdas till företag som tillverkar dessa varor.

- 9 Enligt domstolens fasta rättspraxis är den skadeståndstalan som regleras i artiklarna 178 och 215 andra stycket i fördraget införd som en självständig form av talan, med en särskild funktion inom ramen för de olika formerna av talan och underkastad villkor som utformats med hänsyn till denna talans syfte. Skadeståndstalan skall visserligen bedömas med hänsyn till systemet för de enskildas rättsskydd i sin helhet och upptagandet till sakprövning av en sådan talan kan alltså i vissa fall vara beroende av att sökanden har uttömt möjligheterna att föra talan vid de nationella domstolarna för att uppnå ogiltigförklaring av en nationell myndighets beslut. För uppställandet av ett sådant villkor krävs dock att möjligheterna att föra talan på nationell nivå på ett effektivt sätt säkerställer skyddet för de berörda enskilda genom att kunna leda till ersättning för den påstådda skadan.
- 10 En sådan situation, där det berörda företaget antingen kan erhålla licens eller ersättning för skada som uppstått på grund av ett beslut att inte utfärda licens, föreligger inte i förevarande fall. De nationella myndigheterna var nämligen i enlighet med ovannämnda bestämmelser i förordningarna nr 60 och 61/85 skyldiga att inte utfärda exportlicenser till andra företag än dem som tillverkar stålrör och distributionsföretagen kunde endast komma i åtnjutande av en sådan licens genom överlåtelse från en tillverkare. En nationell domstols ogiltigförklaring av ett beslut att vägra utfärda en sådan licens till en distributör kan alltså inte få till följd att den senare kan kräva att erhålla en licens eller ersättning för den skada denne eventuellt lidit. Detsamma gäller om en nationell domstol, efter att ha hänskjutit en fråga härom till domstolen med stöd av artikel 177 i fördraget, skulle finna att förordningsbestämmelserna i fråga var ogiltiga.
- 11 Det följer av dessa överväganden att svarandenas invändning om rättegångshinder inte kan godtas.

Saken

- 12 Sökanden har gjort gällande att det av gemenskapen införda systemet för att säkerställa genomförandet av överenskommelsen är rättsstridigt. Systemet i

fråga medför enligt denna dels att distributörerna diskrimineras i förhållande till tillverkarna, eftersom endast de senare kan komma i åtnjutande av licenser för export av stålrör, dels att fördelningen mellan medlemsstaterna av gemenskapens exportkvot blir orättvis och diskriminerande, utan hänsynstagande till det traditionella handelsmönstret.

- 13 Vad beträffar den påstådda diskrimineringen av distributörerna i förhållande till tillverkarna har sökanden medgett att förordningarna nr 60 och 61/85 gör det möjligt för en tillverkare att överlåta en licens till en distributör. Den möjligheten är enligt sökanden emellertid i praktiken mycket begränsad, eftersom licenserna uteslutande används av tillverkarna själva eller av deras dotterbolag. Distributörerna hindras således från fortsatt export av stålrör till USA, trots att det är dessa, snarare än tillverkarna, som har öppnat den amerikanska marknaden för gemenskapens stålprodukter.
- 14 Det skall i detta avseende anmärkas att överenskommelsen endast gäller gemenskapens export till USA av stålrör med ursprung i gemenskapen ("steel pipes and tubes ... originating in the Community", punkt 1 första meningen). Därav följer att det är gemenskapens tillverkare av dessa varor som direkt berörs av exportbegränsningen och att export av varor med ursprung i tredje land inte påverkas ens om denna utförs av distributionsföretag som är etablerade i gemenskapen. Det är ostridigt att vissa tredje länder, såsom t.ex. Österrike, Rumänien och Norge, i USA får avsättning för en del av sin stålproduktion genom företag som är etablerade i gemenskapen.
- 15 Följaktligen befinner sig gemenskapens stålrörproducerande företag inte i samma situation som distributionsföretagen i förhållande till de begränsningar i exporten som följer av överenskommelsen. Under dessa omständigheter var gemenskapens institutioner inte skyldiga att inom ramen för genomförandet av överenskommelsen införa ett system där gemenskapens tillverkare och distributörer likabehandlas.
- 16 Därav följer att påståendet om diskriminering mellan distributörer och tillverkare saknar grund. Denna slutsats påverkas inte av den omständigheten att sökanden, i enlighet med vad denna påstått, brukade anskaffa rören i vissa medlemsstater, särskilt i Förbundsrepubliken Tyskland, och inte i tredje land.
- 17 Ovanstående överväganden innebär inte att gemenskapens institutioner, när de införde ett system med licenser för export av rör till en av de största marknaderna, inte hade ett visst ansvar med hänsyn till den särskilda situation i vilken de företag som specialiserat sig på distribution av dessa varor

befann sig, vilket institutionerna för övrigt erkände genom att införa möjligheten att överlåta licenser till distributionsföretag. Om det skulle visa sig att distributionsföretagen som kategori måste bära en oproportionerlig del av de kostnader som följer av att exportmarknaderna begränsas, ankommer det på gemenskapens institutioner att avhjälpa detta genom lämpliga åtgärder. Det framgår emellertid inte av handlingarna i målet att så skulle vara förhållandet i förevarande fall.

- 18 Vad gäller den påstådda diskrimineringen mellan medlemsstater, skall det anmärkas att överenskommelsen gäller export av stålrör från gemenskapen som sådan, utan att åtskillnad görs mellan de olika medlemsstaterna och utan någon hänvisning till medlemsstaternas traditionella exportmönster. I överenskommelsen fastställs taket för gemenskapens kvot av stålrörsexporten till 7,6 % av USA:s uppskattade förbrukning. I förordning nr 60/85 föreskrivs att kommissionen skall beräkna de kvantiteter som följer av det fastställda taket och i bilaga III till samma förordning fastställs hur dessa kvantiteter skall fördelas mellan medlemsstaterna, varvid var och en av dessa skall tilldelas en viss procentandel av gemenskapens andel av den uppskattade förbrukningen i USA. Det är emellertid medlemsstaternas behöriga myndigheter som skall utfärda exportlicenserna och detta skall ske bland annat "med beaktande av företagets traditionella exportmönster" och "med beaktande av den traditionella spridningen över året av exportflödet mot USA" (artikel 5.2 i förordning nr 60/85).
- 19 Det ankom under dessa förhållanden på sökanden att visa varför rådet vid fördelningen mellan medlemsstaterna av gemenskapens kvot borde ha beaktat medlemsstaternas traditionella exportmönster och att rådet i förevarande fall överskridit det utrymme för skönsmässiga bedömningar det har inom ramen för denna uppgift. Sökanden har emellertid utan att gå in på detaljer enbart framfört ett allmänt påstående - som bestritts av svarandena - att vissa medlemsstater, särskilt Nederländerna, kommit i åtnjutande av en nationell kvot som var för stor på grund av att den inte stod i överensstämmelse med det traditionella exportmönstret.
- 20 Det skall för övrigt tilläggas att de av parterna ingivna sifferuppgifterna inte utvisar någon kännbar skillnad mellan å ena sidan de olika medlemsstaternas andelar av stålrörsexporten till USA under den period som föregick förordningens ikraftträdande och å andra sidan den fördelning mellan medlemsstaterna av gemenskapens exportkvot som framgår av bilaga III till förordning nr 60/85.

- 21 Därmed kan inte heller den grund enligt vilken det föreligger diskriminering mellan medlemsstaterna godtas.
- 22 Det framgår av ovanstående överväganden sammantagna att det inte har visats att systemet med exportlicenser som inrättades genom förordningarna nr 60 och 61/85 är rättsstridigt. Det är följaktligen inte nödvändigt att pröva om övriga villkor för att göra gemenskapens ansvar gällande är uppfyllda.
- 23 Talan skall därför ogillas.

Rättegångskostnader

- 24 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Sökanden har tappat målet och skall därför förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

- 1) Talan ogillas.
- 2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Kakouris

Koopmans

Due

Bahlmann

Rodríguez Iglesias

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 29 september 1987.

P. Heim
Justitiesekreterare

C. Kakouris
Ordförande på sjätte avdelningen